

Naxçıvanda sahibkarlarla görüş keçirilib

□ **Fevralın 11-də Naxçıvan Biznes Mərkəzində Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin sədri Vasif Talibovun muxtar respublikada fəaliyyət göstərən sahibkarlarla görüşü olub.**

Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin mətbuat xidmətindən bildirilib ki, Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin sədri Vasif Talibov tədbirdə çıxış edərək deyib: Əsas ümummilli liderimiz Heydər Əliyev tərəfindən qoyulmuş quruculuq xətti ölkəmizdə davamlı inkişafı təmin etmişdir. Sahibkarlığın inkişafı bu istiqamətdə nəzərdə tutulmuş mühüm faktordur. İqtisadiyyatın canlandırılmasının əsas yolunun islahatlardan və sahibkarlığın inkişafından keçdiyini bildiren ulu öndərimiz deyirdi ki, "Bizim yolumuz islahatlar yoludur. Yolumuz sahibkarlığın inkişafıdır". Hazırda bu yol uğurla davam və inkişaf etdirilir. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin regionların sosial-iqtisadi inkişafı ilə bağlı qəbul etdiyi dövlət proqramları ölkəmizin, eləcə də muxtar respublikamızın davamlı inkişafına, sahibkarlıq fəaliyyətinin genişləndirilməsinə gətirib çıxarmışdır. Cari il yanvar ayının 30-da "Azərbaycan Respublikası regionlarının 2014-2018-ci illərdə sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramı"nın icrasının üçüncü ilinin yekunlarına həsr olunmuş konfransda ölkə Prezidenti cənab İlham Əliyev sahibkarlara dövlət

dəstəyinin bundan sonra da davam etdiriləcəyini bildirərək demişdir: "Sahibkarlığın inkişafı ilə bağlı bütün lazımı tədbirlər görülür... Biz bütün bu işləri görürük ki, Azərbaycanda inkişaf hərtərəfli və sürətli olsun". Ali Məclisin sədri deyib: Milli iqtisadiyyatı formalaşdırmaq, daxili bazarı xarici amillərin təsirindən qorumaq üçün sağlam sahibkarlıq mühitinin yaradılması zəruridir. Bu amil nəzərə alınaraq ölkəmizdə, o cümlədən Naxçıvan Muxtar Respublikasında xüsusi müлкiyyətin, kiçik və orta sahibkarlığın inkişafı diqqət mərkəzində saxlanılır. Sahibkarlara göstərilən dövlət maliyyə dəstəyinin həcmi ildən-ilə artırılması, bu sahədə fəaliyyətə süni müdaxilələrin aradan qaldırılması, bir sıra vergi və gömrük güzəştlərinin tətbiqi sahibkarlıq fəaliyyətinin inkişafına öz təsirini göstərmişdir. 2016-cı ildə Sahibkarlığa Kömək Fondu tərəfindən özəl bölmənin inkişafına 15 milyon manatdan artıq kredit verilmişdir. Fəaliyyətin bu növü ilə məşğul olmaq istəyən 33 hüquqi və 2173 fiziki şəxs qeydiyyatdan alınmış, 49 yeni istehsal və xidmət sahəsi fəaliyyətə başlamışdır. Muxtar respublikada sahibkarlığın inkişafı sahəsində yaradılan şəraitin nəticəsidir ki, ötən il ümumi

daxili məhsulda özəl bölmənin xüsusi çəkisi artaraq 87 faizi ötmüşdür. Hazırda sənaye sahəsində məhsul istehsalının 96 faizi, tikintidə görülən işlərin 85 faizi, nəqliyyat xidmətinin 82 faizi, rabitə xidmətinin 81 faizi, kənd təsərrüfatında işlərin 98 faizi, ticarət və mehmanxana xidmətlərinin isə 100 faizi özəl bölmənin payına düşür ki, bunlar da çox yüksək göstəricilərdir. "Bu gün dünyada gedən böhrandan qorunmağın ən yaxşı yolu sahibkarlıq fəaliyyətinin daha da genişləndirilməsindən və yerli istehsalın inkişaf etdirilməsindən keçir", - deyən Ali Məclisin sədri bildirib ki, bu, bir tərəfdən idxaldan asılılığı aradan qaldırırsa, digər tərəfdən əhali məşğulluğuna əhəmiyyətli təsir göstərir. Bu istiqamətdə həyata keçirilən tədbirlər öz nəticəsini göstərmiş, yeni istehsal müəssisələri fəaliyyətə başlayıb və yerli istehsalın həcmi artıb. 1996-cı ildə muxtar respublikada 10 adda məhsul istehsal olunurdusa, hazırda 366 adda məhsul istehsal olunur. Yeni yaradılan sahibkarlıq müəssisələri hesabına əhalinin 344 növdə məhsula olan tələbatı tamamilə yerli istehsal hesabına ödənilir. Əhalinin ərzaqla təminatında kənd təsərrüfatının mühüm rolu vardır. Ona görə bu sahədə sahibkarlığın inkişafına dövlət tərəfindən hərtərəfli qayğı göstərilir. Aqrar sektordə fəaliyyət göstərən sahibkarlar torpaq vergisi istisna olmaqla bütün növ vergilərdən azaddırlar. Onlara güzəştli şərtlərlə tex-

nika, yanacaq, kredit, subsidiyalar, gübrə verilir, suvarma sistemlərinin təkmilləşdirilməsi üçün yeni infrastruktur yaradılır. Bütün bunları həyata keçirməkdə məqsəd məhsul bolluğuna nail olmaqdan, əksər kənd təsərrüfatı

mədəniyyəti, müasir inkişafı və ekoloji təmiz məhsulları hesabına muxtar respublikaya hər il yüz minlərlə turist gəlir. Bu isə öz növbəsində xidmət sektorunun inkişafına da öz təsirini göstərir. Sahibkarlıq müəssisələrinin bu

Ali Məclisin sədri bu yolda hamıya uğurlar arzulayıb, səmərəli fəaliyyət göstərən sahibkarlara təşəkkürünü bildirib. Tədbirdə Naxçıvan Muxtar Respublikasının iqtisadiyyat naziri Famil Seyidov çıxış

məhsullarına olan tələbatın yerli istehsal hesabına ödənilməsinə təmin etməkdən ibarətdir.

Qeyd olunub ki, sənaye sahəsində də sahibkarlıq fəaliyyəti genişləndirilib. Muxtar respublikada həyata keçirilən tədbirlər və mövcud şərait iri sənaye komplekslərinin və istehsal sahələrinin yaradılmasına səbəb olub. Vaxtilə ümumi daxili məhsul istehsalında aqrar sahənin ağırlıq təşkil etdiyi muxtar respublikada bu gün aqrar-sənaye kompleksi böyük üstünlüyə malikdir. Hazırda Naxçıvan Muxtar Respublikasında avtomobil və tikinti materialları, ərzaq və məişət əşyaları istehsalı ilə məşğul olan çoxsaylı müəssisələr fəaliyyət göstərir. 1996-cı ildə muxtar respublikada ümumilikdə 40 sənaye müəssisəsi vardısa, bu gün onların sayı 11 dəfə artırılaraq 442-yə çatdırılıb. Yeni fəaliyyətə başlayan müəssisələr əsasən yerli xammaldan istifadə əsasında öz fəaliyyətlərini qurublar ki, bu da hazır məhsulun həcmi artıb. 1996-cı ildə muxtar respublikada 10 adda məhsul istehsal olunurdusa, hazırda 366 adda məhsul istehsal olunur. Yeni yaradılan sahibkarlıq müəssisələri hesabına əhalinin 344 növdə məhsula olan tələbatı tamamilə yerli istehsal hesabına ödənilir. Əhalinin ərzaqla təminatında kənd təsərrüfatının mühüm rolu vardır. Ona görə bu sahədə sahibkarlığın inkişafına dövlət tərəfindən hərtərəfli qayğı göstərilir. Aqrar sektordə fəaliyyət göstərən sahibkarlar torpaq vergisi istisna olmaqla bütün növ vergilərdən azaddırlar. Onlara güzəştli şərtlərlə tex-

edərək deyib ki, muxtar respublikada 2016-cı ildə sosial-iqtisadi inkişafı xarakterizə edən ümumi daxili məhsul istehsalının həcmi artaraq 2 milyard 582 milyon 361 min manat təşkil edib. Yeni normativ hüquqi aktların qəbulu, sahibkarlığa dövlət dəstəyi mexanizmlərinin genişləndirilməsi, maarifləndirmə, sahibkarların işgüzar əlaqələrinin inkişafı və müxtəlif növ xidmətlərin göstərilməsi kimi kompleks tədbirlər əlverişli biznes mühitinin inkişafına şərait yaradıb. Ötən il sahibkarlara verilmiş kreditlərin 79 faizi sənaye və kənd təsərrüfatı olmaqla real sektorun, 21 faizi isə xidmət sektorunun payına düşüb, 6 heyvandarlıq, bir quşçuluq, bir balıqçılıq, 6 soyuducu anbar və 3 istixana təsərrüfatı fəaliyyətə başlayıb. Sahibkarların sayının artması məşğulluq problemlərinin həllinə də əhəmiyyətli təsir göstərib. Bu fəaliyyətin nəticəsində 2016-cı ildə 3 mindən artıq yeni iş yeri açılıb. Müasir texnologiyalara əsaslanan müəssisələrin yaradılması ixracın genişlənməsinə yeni imkanlar yaradıb, elektrik enerjisi, ərzaq, tikinti, mebel, yüngül sənaye məhsulları xarici ölkələrə ixrac edilib.

Naxçıvan Muxtar Respublikası "Arıçılar İctimai Birliyi"nin sədri Vaqif Məmmədov deyib ki, muxtar respublikada qədim və çox əhəmiyyətli təsərrüfat sahəsi olan arıçılığa göstərilən dövlət qayğısı nəticəsində bu

sahədə fəaliyyəti tədqirəlayiqdir və qarşdakı dövrdə bu sahədə fəaliyyət daha da genişləndiriləcəkdir. Sahibkarlıq o yerdə inkişaf edir ki, orada maneələr aradan qaldırılır, istehsal olunan məhsulların bazarda satışı rahat həyata keçirilir. Bu gün muxtar respublikada təşkil olunan yarmarkalar da daxili bazarı xarici təsirlərdən qoruyur. Yerli məhsulların satışına üstünlük verilir. Kənd təsərrüfatı və yerli istehsal məhsullarının xarici bazarlara çıxış imkanlarının genişləndirilməsinə də dövlət tərəfindən dəstək verilir, müəssisələrin ixrac potensialının artırılması diqqətdə saxlanılır. Görülən işlərin nəticəsidir ki, xarici ticarət dövriyyəsində də özəl bölmənin xüsusi çəkisi artmışdır.

Əldə olunmuş nəticələrə əsaslanaraq demək mümkündür ki, muxtar respublikada sahibkarlığın inkişafı üçün nəzərdə tutulmuş tədbirlər vaxtında həyata keçirilir. Qalır təşəbbüs göstərmək və mövcud şəraitdən səmərəli istifadə etmək. Bu gün dövlət orqanlarının sahibkarlığın inkişafına baxışı aydındır. Biz nə istəyirik? İstəyirik ki, sahibkarlar mövcud olan 442 istehsal müəssisəsindən 311-i və ya 70 faizi tamamilə yerli xammaldan istifadə edərək fəaliyyət göstərsin. Bu hesaba bir tərəfdən digər sahələr də inkişaf edir, ikinci tərəfdən isə daxili bazar etibarlı şəkildə qorunur.

Ali Məclisin sədri deyib: Naxçıvan bu gün dünyaya açılır. Qədim tarixi, zəngin

sahə yüksək inkişaf mərhələsinə qədəm qoyub, arıçılıqla məşğul olmaq istəyən sahibkarlıq subyektlərinin sayı ildən-ilə artıb. Son illər ərzində Sahibkarlığa Kömək Fondu tərəfindən arıçılıqla məşğul olan 102 sahibkarlıq subyektinə 727 min manat həcmində kreditlər verilib, balın emalı və qablaşdırılması ilə məşğul olan 5 istehsal müəssisəsi yaradılıb. Son illər Naxçıvanda arıçılığın inkişafı sahəsində görülən tədbirlər nəticəsində, arı ailələrinin sayı 2000-ci ildə 12 min 620 arı ailəsindən 71 min arı ailəsinədək artıb. Bu gün muxtar respublikada 4800-dən çox

sahibkar arıçılıqla məşğul olur. 2016-cı ildə muxtar respublikada 1403 ton bal istehsal edilib, "Arıçılıq məhsulları - bal festivalı" keçirilib. "2017-2022-ci illərdə Naxçıvan Muxtar Respublikasında arıçılığın inkişafı üzrə Dövlət Proqramı" yerli və əcnəbi arı cinslərinin yetişdirilməsinə, arı ailələrindən yüksək məhsul götürülməsinə, xəstəliklərə qarşı vaxtında mübarizə aparılmasına, arıçıların dövlət maliyyə resurslarına çıxış imkanlarının genişləndirilməsinə, arıçılıq məhsullarının ixracına şərait yaradacaqdır.

Ali Məclisin sədri muxtar respublikada arıçılıq üçün hərtərəfli şərait olduğunu nəzərə çatdıraraq İqtisadiyyat və Kənd Təsərrüfatı nazirlikləri tərəfindən arıçılığın inkişafı ilə bağlı tədbirlərin bundan sonra da davam etdirilməsi, bu sahədə müxtəlif uşulların tətbiqi, maarifçilik işinin aparılması, arıçıların xarici ölkələrdə keçirilən konfranslarda iştirakının təmin olunması ilə bağlı tapşırıqlar verib.

Kəngərli rayonunun Çalxanqala kəndində yaradılan heyvandarlıq təsərrüfatının sahibkarı Pərviz Məmmədov çıxış edərək deyib: Torpaq müлкiyyətlərinə subsidiya və kreditlərin verilməsi, texnika ilə təminatın ilbət yaxşılaşması, məhsul istehsalçılarına hər cür dəstək göstərilməsi və aqrar sektorun inkişafına yaradılan münbit şəraitdən bəhrələnmək 2010-cu ildə fermer təsərrüfatımızın yaradılmasına başlamışdır. Təsərrüfatın ümumi sahəsi 15 hektardır. İlk illərdə Sahibkarlığa Kömək Fondundan götürdüyümüz güzəştli kredit və şəxsi vəsait hesabına badam, ərək və üzüm bağı saldıq. İlk illərdən başlayaraq yüksək məhsuldarlığa və keyfiyyətli məhsul istehsalına nail olduq. Daha sonra məhsullarımızın satışından əldə etdiyimiz 10 min manat vəsait hesabına 70 baş xırdabuynuzlu və 6 baş iribuynuzlu olmaqla heyvandarlıq təsərrüfatı yaratdıq.

Təsərrüfatımızın fəaliyyətə başlaması əhalinin məşğulluğunun artırılmasında da mühüm rol oynayıb, ailəmizin işçi qüvvəsindən əlavə 5 yeni iş yeri açılıb. Təsərrüfatda yaradılan hər cür şərait məhsuldarlığın intensiv yolla artırılmasına, mövsümi ekoloji təmiz məhsulların istehsalına imkan verir. Sahibkarlara göstərilən qayğıdan bəhrələnmək bu ildən heyvandarlıq təsərrüfatının genişləndirilməsinə başlamışdır. Yaradılan şəraitə görə minnətdarlıq edən sahibkar fəaliyyətlərini daha da səmərəli quraraq göstərilən etimadı doğruldacaqlarını bildirib.

Ali Məclisin sədri sahibkarlığın çoxşaxəli inkişafının əhəmiyyətini qeyd edib, muxtar respublikada bu sahədə görüləcək işləri diqqətə çatdırıb. Sonra Ali Məclisin sədri yeni istehsal və xidmət sahələrinin yaradılması üçün 6 sahibkara güzəştli kreditlərin çeşklərini təqdim edib. Bu kreditlər kənd təsərrüfatı texnikalarının alınması, heyvandarlıq, plastik tara istehsalı və bağçılıq təsərrüfatlarının yaradılmasına sərf olunacaqdır.

Tədbirdə 2016-cı ildə Naxçıvan Muxtar Respublikasının sosial-iqtisadi inkişafından bəhs edən film nümayiş olunub.

Sonda Ali Məclisin sədri Naxçıvan Biznes Mərkəzinin sərgi salonunda muxtar respublikada istehsal olunan məhsullardan ibarət sərgiyə baxıb.

Qeyd olunub ki, sərgi salonunda 88 müəssisənin 189 növü və 988 çeşiddə məhsulu, 15 sənətkar tərəfindən hazırlanan 137 əl iş, rəsm əsərləri, xalçalar, Naxçıvan Muxtar Respublikasının istehsal müəssisələrinin xəritəsi nümayiş olunur. Sahibkarlığın inkişafı sahəsində həyata keçirilən tədbirlər muxtar respublikada istehsal olunan məhsulların çeşidinin və keyfiyyətinin artmasına səbəb olub. Bu da daxili tələbatı ödəməklə yanaşı, həm də sahibkarlıq müəssisələrinin ixrac imkanlarını artırır. Hazırda Naxçıvan Avtomobil Zavodunda tələbat uyğun, eləcə də sifariş əsasında 14 modeldə avtomobil istehsal olunur. Keyfiyyət və sərfəli qiymət təklifi bu avtomobillərə marağı artırır.

Ali Məclisin sədri muxtar respublikada istehsal olunan məhsulların ixrac imkanlarının artırılması, istehsal prosesində qənaətcil texnologiyaların tətbiq olunması, sahibkarlar arasında əlaqələrin qurulması və birgə fəaliyyətin təşkilinə barədə aid təşkilatlara tapşırıqlar verib.